

Doręczenia na gruncie polskiego postępowania cywilnego – ujęcie kompleksowe

*Delivery on the basis of polish civil proceedings
– a comprehensive approach*

Oskar Kwasiński, Tomasz Łanowy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Typ artykułu: przeglądowy.

Źródło finansowania badań i artykułu: środki własne Autorów.

Cytowanie: Kwasiński O., Łanowy T., (2017) *Doręczenia na gruncie polskiego postępowania cywilnego – ujęcie kompleksowe*, „Rynek-Społeczeństwo-Kultura” nr specjalny (26)/2017, s. 128-132, https://kwartalnikrsk.pl/Artykuły/RSK-Specjalny-2017/RSK-Specjalny-2017-Kwasinski_Lanowy-doreczenia-na-gruncie-polskiego-postepowania-cywilnego.pdf

STRESZCZENIE

Niniejsza publikacja skupia się na tematyce doręczeń w polskim postępowaniu cywilnym. Autorzy postarali się w jasny i jak najbardziej zrozumiały sposób przedstawić czytelnikowi tytułową tematykę doręczenia, ustalić definicję pojęcia oraz wskazać, gdzie czytelnik powinien szukać przepisów go regulujących. Omówione zostały przesłanki potrzebne do tego, aby doręczenie można było uznać za skuteczne, zwracając przy tym uwagę na podział doręczeń przyjęty przez Kodeks postępowania cywilnego. Wytłumaczone zostały przy tym przypadki, w których zachodzi niemożność doręczenia lub adresat nie chce odebrać przesyłki. Została również omówiona sytuacja, w której nie można ustalić miejsca pobytu pozwanego – w tym instytucja kuratora doręczeń oraz działania, które może podjąć sąd, w przypadku, gdy nie ma potrzeby powołania kuratora, aby móc przeprowadzić postępowanie.

Słowa kluczowe: doręczenia, postępowanie cywilne, przesyłka, pismo sądowe, prawo cywilne.

The publication describes the issue of delivery in Polish civil procedure. Authors of the text tried to present to the reader, in the most understandable way, the aforementioned case, including basic definitions. It also pointed out, where the receiver should look for legal regulations concerning that matter. Crucial conditions, required for a delivery to be considered as effective, have been described in the below paper, also taking under consideration classification of types of delivery as per Polish Civil Procedure Code. In the text there are explained situations in which the receiver is unable to take the package over. A part of this publication describes methods available for the courts to determine the place of residence of defendant which include guardian of the services and also actions, which can be taken by the court in cases where there is no need to appoint curator to be able to carry out the proceedings.

Keywords: deliverances, civil proceedings, consignment, judicial letter, civil law.

ABSTRACT

Wstęp

– czym jest doręczenie, jakie przepisy je regulują i jak wygląda podział doręczeń?

Przedmiotem niniejszej pracy będzie, częstokroć bardzo bagatelizowane zarówno przez „zwykłych obywateli”, jak i profesjonalnych pełnomocników procesowych, zagadnienie doręczeń. Co istotne – dywagacje autorów oscylować będą jedynie w obrębie rodzimego postępowania cywilnego, bez ujęcia tej także szerokiej i bogatej tematyki z perspektywy również postępowania administracyjnego. Nie będzie stanowić przesady konstatacja, iż obydwie wspomniane powyżej procedury, w zakresie przedmiotowej problematyki nie różnią się zbytnio. Stąd też w opinii autorów, która z całą pewnością nie stanowi *votum separatum*, zbędnym jest tworzenie z niniejszej publikacji artykułu o charakterze swoiście komparatystycznym. Zabieg ten nie miałby racji bytu, albowiem jw. – instytucje charakterystyczne dla tematu doręczeń w postępowaniu cywilnym odbijają się szerokim echem także na gruncie postępowania administracyjnego, określonego w Ustawie z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 ze zm.).

Na wstępie należy zauważyć, iż polski ustawodawca w Ustawie z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. nr 43, poz. 296 ze zm.) nie pokusił się o stworzenie definicji legalnej „doręczenia”. Możemy domyślać się, iż działanie takie byłoby całkowicie zbędne w obliczu sytuacji, w której mowa o pojęciu tak szeroko znanym przez nas wszystkich. Z tego też powodu prawodawca, odszyfrowanie tego, co kryje się pod rzeczonym pojęciem, sędował na samego adresata k.p.c., bez względu na to, kto owym adresatem jest w danym przypadku. Rzeczą jasną jest bowiem, iż w zależności od charakteru określonej sytuacji – akty prawne łądają w rękach nie tylko wykwalifikowanych profesjonalistów, lecz także często zajmują półki z książkami u wielu rodzin, gdzie nikt nie para się wykonywaniem żadnego z prawniczych zawodów. Reasumując – stosownie do woli ustawodawcy – wystarczyć ma nam eksplikacja z zakresu wykładni *stricte* językowej przedmiotowego terminu. Czy zachowanie to znajduje właściwe uzasadnienie? Przekonajmy się sami.

Słowo „doręczenie” jest niczym innym, jak rzeczownikiem pochodnym od czasownika „doręczyć”. A to pojęcie z kolei oznacza, wg *Słownika języka polskiego*, nic innego, jak: „przekazać komuś coś osobiście” (<https://sjp.pwn.pl/slowniki/dor%C4%99czy%C4%87.html> 2018). Biorąc pod uwagę fakt, iż przez „doręczenie” rozumiemy raczej pewną instytucję prawa regulującą kompleksowo zasady doręczenia pism w postępowaniu cywilnym, ale też i administracyjnym, karnym,

czy podatkowym – zabieg legislatora wydaje się w tym przypadku niezbyt trafny (<http://www.gazetaprawna.pl/encyklopedia/prawo/hasla/332760,doreczenie.html> 2018). Pogląd ten intensyfikuje to, iż doręczenie nie zawsze następuje „osobiście”, a więc „we własnej osobie, nie korzystając z niczyjego pośrednictwa” (<https://sjp.pwn.pl/sjp/osobiscie;2496544.html> 2018). Posiłkując się przytoczonymi powyżej egzemplifikacjami, bodaj najbardziej trafnym będzie przychylenie się do opinii, jakoby pod pojęciem „doręczenia” na gruncie Ustawy, można rozumieć: „instytucję prawną regulującą sposoby i zasady doręczania pism w postępowaniu cywilnym, karnym, administracyjnym i podatkowym w sposób umożliwiający adresatom zapoznanie się z treścią skierowanego do nich pisma”. Ta stosunkowo holistyczna formuła wydaje się wyczerpywać semantycznie określane przez siebie zagadnienie, na potrzeby osoby, będącej przeciętną stroną obrotu prawnego. Pisma procesowe i orzeczenia doręcza się, co do zasady, w odpisach (zamiast odpisu można doręczyć dokument pozyskany z systemu teleinformatycznego, jeżeli ma on cechy umożliwiające weryfikację istnienia i treści pisma lub orzeczenia w tym systemie), a pisma pozostałe – w oryginałach.

Przepisami regulującymi doręczenia i całą terminologię immanentnie z nimi związaną w świetle ojczywej procedury cywilnej są art. 131-147 Kodeksu postępowania cywilnego. Warty uwagi jest, iż polska cywilna ustawa procesowa potraktowała to zagadnienie w sposób syntetyczny, co nie zmienia faktu, iż, jak dotąd, problematyka ta zdążyła zebrać już liczne głosy doktryny, jak i judykatury, czego przykłady zostaną zaprezentowane w dalszej części pracy. Co istotne – przepisy postępowania cywilnego wyłaczają swobodną dyspozycję stron co do sposobu doręczania pism sądowych (Postanowienie SN z dnia 8 września 1993 roku, sygn. akt III CRN 30/93). Można więc rzec z całym powodzeniem, iż regulacje te mają kogentny charakter. „Przedmiotem doręczeń są: pisma sądowe, odpisy pism procesowych, odpisy orzeczeń lub zarządzeń, zawiadomienia, wezwania. Doręczenia dokonywane są stronom (uczestnikom w postępowaniu nieprocesowym) lub innym podmiotom, np. prokuratorowi, przedstawicielowi ustawowemu strony, jej pełnomocnikowi, świadkom czy biegłym” (Bodio 2018).

Doręczenie może być dokonane przez:

- operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 roku – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1481);
- osoby zatrudnione w sądzie;
- komornika;
- sądową służbę doręczeniową – Minister Sprawiedliwości, na uzasadniony wniosek prezesa sądu, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi w określonym sądzie sądową służbę doręczeniową;
- organy bezpośrednio przełożone – doręczenia dokonywane żołnierzom zasadniczej służby wojskowej, funkcjonariuszom Policji i Służby Więziennej;
- zarząd zakładu – doręczenia osobom pozbawionym wolności.

Ponadto należy wymienić zasadnicze rodzaje doręczeń, które mają kluczowy wpływ na to, kto odpowiedzialny jest w danym przypadku za dostarczenie pisma konkretnemu podmiotowi:

- doręczenie właściwe;
- doręczenie zastępcze;
- doręczenie elektroniczne;
- doręczenie fachowe.

Doręczenie skuteczne

Wielokrotnie ludzie obawiają się „niechybnie nadciągającego na nich” pisma bezpośrednio z sądu, czy od komornika sądowego w postępowaniu egzekucyjnym. Osoby te często mają świadomość, iż mogą zostać wezwane w danym czasie na rozprawę w roli świadka, będąc zmuszanym jednocześnie do odpowiedzi na niewygodne dla nich pytania. Inni np. za wszelką cenę pragną uniknąć odbioru informacji o wszczętej egzekucji z ich majątku za niespłacone raty pożyczki. Zarówno jedną, jak i drugą grupę ww. obywateli łączy, poza zrozumiałym i oczywistym strachem, usilna próba odpowiedzi sobie na następujące pytania: „Czy muszę odebrać takie pismo? Czy jeśli nie odbiorę kierowanego do mnie pisma, to nie będę musiał/musiła ponosić konsekwencji wiążących się z jego treścią?”.

Na wyżej postawione pytania postaramy się odpowiedzieć za pomocą prezentacji znaczenia pojęcia przedstawionego w tytule niniejszego rozdziału. Czym więc jest „doręczenie skuteczne”? Najprościej rzecz ujmując – skuteczne doręczenie to takie doręczenie, za pomocą którego adresat ma możliwość zapoznania się z treścią pisma, które zostało doręczone, ma on również możliwość odpowiedzi na nie oraz podjęcia jakichkolwiek innych czynności prawnych z tym związanych (<https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-skuteczne-doreczenie-w-postepowaniu-cywilnym> 2018). Uznanie doręczenia korespondencji sądowej za skuteczne wymaga wysłania jej pod aktualny adres oraz wskazania aktualnego imienia i nazwiska odbiorcy. W przypadku braku spełnienia tych warunków – nie można przyjąć fikcji doręczenia w trybie art. 139 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego (Uchwała SN z 16 lutego 2017 roku, sygn. akt III CZP 105/16). Tak więc sąd, jak i każdy inny organ muszą mieć pełną świadomość tego, iż adres na jaki przygotowane przez nich pismo zostanie wysłane, jest aktualny. Tym niemniej, o czym należy koniecznie pamiętać zgodnie z imperatywem wyrażonym w art. 136 § 1 k.p.c. – o każdej zmianie swego zamieszkania, strony i ich przedstawiciele mają obowiązek zawiadamiać sąd. Wynika z tego pewna naturalna konkluzja, iż nawet jeśli dany sąd pomylił się, doręczając przesyłkę do prawidłowego adresata, pod jego były adres zamieszkania (nie wiedząc o tym, iż adresat zmienił adres zamieszkania, ponieważ sąd nie został o tym uprzednio przez adresata poinformowany), sąd nie ponosi ze swojej strony winy, a doręczenie takowe uważa się za skuteczne.

Jeśli chodzi o doręczenia osobom prawnym, to pisma kierowane do przedsiębiorców, wspólników spółek handlowych, osób prawnych, organizacji wpisanych do rejestru (KRS lub CEIDG) dostarcza się do ich siedziby wskazanych w danym rejestrze, chyba że podmioty te wskażą inne adresy do doręczeń. Pisma doręcza się organowi uprawnionemu do reprezentowania osoby prawnej przed sądem lub jej uprawnionemu pracownikowi. Jeśli niemożliwe było doręczenie przesyłki, pozostawia się ją w aktach sprawy, ze wskazaniem, że została skutecznie dostarczona do adresata (<https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-co-oznacza-skuteczne-doreczenie> 2018).

Przy doręczeniach do osób fizycznych zasadą jest dokonywanie doręczeń do rąk własnych adresata lub jego przedstawiciela ustawowego (pod warunkiem, iż adresat nie posiada zdolności procesowej). Jeśli nie zostanie się w domu adresata, pisma do niego kierowane mogą być doręczone również: administracji domu,

czy dozorca domu adresata, jak i sołtysowi (jeśli nie są to osoby przeciwne w sprawie i podejmują się przekazania pisma adresatowi). Co istotne – doręczenia osobom fizycznym są czynione w mieszkaniu tych osób, w ich miejscach pracy bądź też nawet tam, gdzie adresata się zastanie. Jeśli adresat odmawia przyjęcia pisma – doręczenie takowe uważa się za dokonane, a więc innymi słowy – skuteczne. Bardzo ważnym z perspektywy potencjalnego postępowania dowodowego jest teza Sądu Najwyższego: „O tym, czy adresat odmawia przyjęcia pisma decyduje całokształt okoliczności konkretnej sprawy. Brak jest podstaw do uznania, że przesądza o tym umieszczenie prawidłowej adnotacji przez osobę doręczającą pismo” (Postanowienie SN z dnia 25 września 2014 roku, sygn. akt II CZ 46/14). Zatem zasadnym jest przyjęcie, iż wykładnia operatywna przyjęta przez polski naczelny organ sądowy obala niejako domniemanie dowodowe zgodności z prawdą, jeśli chodzi o prawidłową adnotację doręczyciela w ukazanej powyżej sytuacji. Stosownie do art. 142 § 2 k.p.c. – „W przypadku potwierdzenia pisemnego, odbiorca potwierdza odbiór i jego datę własnoręcznym podpisem. Jeżeli tego nie może lub nie chce uczynić, doręczający sam oznacza datę doręczenia oraz przyczyny braku podpisu” (Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego, tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.).

W przypadku, w którym stronie, której miejsce pobytu nie jest znane, ma być doręczony pozew lub inne pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony jej praw, doręczenie może, do chwili zgłoszenia się strony albo jej przedstawiciela lub pełnomocnika, nastąpić tylko do rąk kuratora ustanowionego na wniosek osoby zainteresowanej przez sąd orzekający (art. 143 k.p.c.). Osoba kuratora i pozostałe kwestie związane z jego udziałem w sprawie i zasadami skutecznego doręczenia zostały omówione w dalszej części.

Szalenie doniosłą kwestią z punktu widzenia praktyki, która to została opisana w kolejnych rozdziałach niniejszej pracy, jest zagadnienie awizowania przesyłek przez podmiot je doręczający.

Co tyczy się zaś doręczeń o charakterze elektronicznym – stają się one skuteczne w chwili wskazanej w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji. W przypadku braku takiego potwierdzenia doręczenie elektroniczne uznaje się za skuteczne po upływie 14 dni od daty umieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym (<https://kancelariabugajski.pl/zmiany-w-kpc-od-1-lipca-2016-r-doreczenia-elektroniczne/> 2018). Stosownym jest nadmienić, iż regulacja dotycząca doręczeń elektronicznych jest dookreślona Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 października 2015 roku w sprawie trybu i sposobu dokonywania doręczeń elektronicznych (Dz.U. poz. 1776).

Konkludując więc, a raczej starając odpowiedzieć się na pytania postawione na początku tego rozdziału, należy postawić klarowną tezę, iż bez względu na to, czy pismo zostanie przez nas odebrane, czy też nie – prędzej czy później zostanie ono uznane za skutecznie doręczone. Płynie z tego także swoista pragmatyczna rada, aby takowe pisma, po prostu, odbierać od nadawcy, bowiem w takim przypadku, bez względu na to, jaką treść potencjalne pismo prezentuje, mamy chociażby możliwość zapoznania się z jego zawartością. Bez tego, niestety, nie będziemy mogli podjąć choćby próby skorzystania z naszych procesowych uprawnień.

Charakterystyka doręczeń właściwych i zastępczych

Pomimo tego, iż pewne kluczowe elementy zarówno tzw. doręczeń właściwych, jak i doręczeń zastępczych zostały przedstawione powyżej, pokusimy się jeszcze o skróconą charakterystykę każdego z ww. gatunków doręczeń.

Doręczeniem właściwym jest doręczenie do rąk własnych adresata (<https://dsklegal.pl/artykuly/doreczanie-pism-na-gruncie-kpc/> 2018). W zasadzie zbędnym jest dodawanie czegokolwiek do tego *sui generis* całościowego wzoru.

Sytuacja wygląda inaczej, a zarazem prezentuje się w nieco bardziej skomplikowany sposób, w przypadku doręczeń zastępczych. Po pierwsze – należy stwierdzić, iż doręczenie zastępcze zachodzi wtedy, gdy doręczający nie zastanie adresata w domu. Wiąże się z tym również pewne naturalne pokłosie, które zostało już odzwierciedlone w treści niniejszej pracy, a więc to, iż doręczający w takiej sytuacji może doręczyć pismo sądowe dorosłemu domownikowi, administracji domu, dozorczy domu lub sołtysowi, jeżeli osoby te nie są oponentami procesowymi adresata i podjęły się oddania mu pisma. Doręczenia zastępczego dokonuje się także przez pozostawienie przesłanego pisma, za pośrednictwem operatora pocztowego, w placówce tego operatora, umieszczając zawiadomienie na drzwiach lub w skrzynce pocztowej adresata z informacją, iż należy odebrać pismo w terminie 7 dni od dnia jego umieszczenia z zastrzeżeniem powtórzenia tej czynności.

Już *prima facie* dostrzegalnym jest, iż w każdym opisywanym wyżej przypadku doręczenia zastępczego, mamy do czynienia z pewnym domniemaniem prawnym. Nie jest to jednak domniemanie nie do obalenia. Wszak adresat pisma będący osobą fizyczną może dowodzić, iż nie dowiedział się o doręczeniu pisma, które było do niego zaadresowane, ponieważ osoba, której pismo doręczono zastępczo bądź urząd, w którym je złożono, nie oddały mu pisma (Wyrok SA w Lublinie z dnia 2 kwietnia 2015 roku, sygn. akt I ACa 849/14).

Można zatem z całym powodzeniem stwierdzić, iż poczynienie bardziej dogłębnych dywagacji nt. podobieństw i różnic dotyczących tych dwóch rodzajów doręczeń jest niepotrzebne. Dzieje się tak ze względu na to, iż analiza wyszczególnionych zagadnień nie zajmuje zbyt wiele miejsca w rozważaniach zarówno samego ustawodawcy, jak też orzecznictwa oraz nauki prawa i postępowania cywilnego.

Doręczenie fachowe i elektroniczne

Jak wcześniej wspomniano – w praktyce możemy wyróżnić kilka rodzajów doręczeń, którymi można się posłużyć, aby do adresata skutecznie dotarło pismo procesowe lub pozew. Oprócz doręczenia właściwego i zastępczego, które możemy nazwać „standardowymi” rodzajami doręczeń, wyróżniamy również doręczenia fachowe i elektroniczne.

Doręczenie elektroniczne stosuje się, zgodnie z art. 131¹ Kodeksu postępowania cywilnego, „jeżeli adresat wniósł pismo za pośrednictwem systemu teleinformatycznego albo dokonał wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego” (Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego, tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.). Z ustawy wynikają zatem dwie przesłanki, które warunkują otrzymanie pism, korzy-

stając z systemu teleinformatycznego i można przyjąć, że obie z nich opierają się po prostu na wyrażeniu zgody. W pierwszym przypadku jest to aprobatą dorozumiana przez wniesienie pisma przez system teleinformatyczny; w drugim zaś – życzenie wyrażone wprost, oparte na wyborze takiej właśnie drogi doręczeń. Adresat może także, za pomocą systemu teleinformatycznego, zrezygnować z wcześniej wybranej drogi doręczeń, co będzie skutkowało powrotem do form doręczenia właściwego, zastępczego czy, w przypadku niemożności doręczenia, awizowania przesyłki. Doręczenia za pomocą systemu teleinformatycznego różnią się od doręczeń tradycyjnych również ze względu na termin doręczenia, za który przyjmuje się moment odczytania pisma wskazany w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji. Warto również zauważyć, że w przypadku doręczenia elektronicznego nie stosuje się art. 134 k.p.c., mówiącego o doręczeniach w nocy i dni wolne od pracy. Co za tym idzie – doręczenie będzie zrealizowane również w przypadku potwierdzenia odbioru korespondencji przypadającej na noc lub dzień wolny od pracy, co wydaje się całkowicie zrozumiałe. Inne sformułowanie artykułu 131¹ k.p.c., z pominięciem zapisu o wyłączeniu art. 134 k.p.c., tworzyłoby pewne kuriozum, przeczące nadrzędnej zasadzie funkcjonowania systemu informatycznego, którym jest, jak się wydaje, przyspieszenie przepływu informacji. Doręczenie w systemie uznaje się za skuteczne, nawet mimo nieotrzymania elektronicznego potwierdzenia odbioru korespondencji, po upływie 14 dni od zamieszczenia jej w systemie (Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego, Dz.U. z 2018 r. poz. 1360).

Doręczeniami fachowymi nazywamy doręczenia, które dokonują w toku sprawy: adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy czy radca Prokuratury Generalnej, doręczający sobie nawzajem odpisy pism procesowych z załącznikami. Warto zauważyć, że art. 132 k.p.c. zawiera dokładne wyszczególnienie podmiotów uprawnionych do wzajemnego doręczania sobie pism procesowych oraz informację, że doręczenie to może również zostać wykonane poprzez wręczenie adresatowi pisma procesowego w sekretariacie sądu. Aby takie doręczenie było skuteczne, w piśmie procesowym doręczanym sądowi należy zamieścić oświadczenie o doręczeniu pisma drugiej stronie albo nadaniu przesyłki poleconej jej zawierającej. Niedopełnienie takiego obowiązku skutkuje zwrotem pisma złożonego sądowi przez pełnomocnika, bez wezwania do usunięcia braku. Pełnomocnik profesjonalny powinien znać zasady dotyczące doręczeń w toku sprawy, dlatego sąd nie jest zobligowany w przepisach do wzywania do usunięcia tego braku. Art. 132 k.p.c. reguluje jednak dwa wyjątki, w których doręczenie fachowe zastępuje się innym rodzajem doręczenia i są to:

- szczególne rodzaje pism procesowych wymienione w § 1¹: apelacja, skarga kasacyjna, zażalenie, sprzeciw od wyroku zaocznego, sprzeciw od nakazu zapłaty, zarzuty od nakazu zapłaty, wnioski o zabezpieczenie powództwa, skargi o wznowienie postępowania, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia i skargi na orzeczenia referendarza sądowego, które muszą zostać złożone w sądzie z odpisami dla strony przeciwnej;
- sytuacja, w której pismo zostało wniesione za pomocą wcześniej omawianego systemu teleinformatycznego i ma zostać doręczone adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu czy radcy Prokuratury Generalnej, który wybrał

możliwość wnoszenia pism korzystając z systemu teleinformatycznego.

Co w razie niemożności doręczenia?

W chwili, w której nie ma osoby mogącej odebrać takowe pismo (w sposób właściwy, czyli bezpośrednio przez adresata, czy też w sposób zastępczy – przez np. sołtysa) pismo składane jest w placówce publicznego operatora pocztowego w rozumieniu Ustawy z dnia 23 listopada 2012 roku – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1481). Operator ten z ustawy jest uprawniony do doręczania przesyłek sądowych lub, gdy przesyłka doręczana jest w inny sposób – w urzędzie właściwej gminy. W takiej sytuacji osoba dostarczająca np. zawiadomienie, jest zobowiązana do pozostawienia na drzwiach adresata lub w przypisanej jemu pocztowej skrzynce oddawczej, awizo, na którym powinna być zawarta informacja na temat miejsca i czasu, w którym przesyłkę do odbioru pozostawiono. Na awizo widoczne jest pouczenie, że list, którego dotyczy, należy odebrać w ciągu 7 dni. Gdyby termin bezskutecznie upłynął, czynność tą należy powtórzyć (<http://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/703423,niebezpieczna-fikcja-awizo-w-skrzynce-pocztowej-je-st-doreczeniem-pisma-sadowego.html> 2018). Rozwiązanie niniejsze najłatwiej jest zobrazować na bazie prostego przykładu. Wyobraźmy sobie, że 3 września przychodzi do nas listonosz. Niestety nie zastaje on nikogo w mieszkaniu, dozorca domu też nie. Zostawia on zatem w naszej skrzynce pocztowej awizo zawiadamiające o tym, iż pismo czeka na nas w najbliższej placówce pocztowej – możemy odebrać je w ciągu następnym 7 dni, czyli do 10 września. Niefortunnie składa się tak, iż nie odbieramy awizowanej przesyłki w ww. terminie. Stąd następnym krokiem podejmowanym przez operatora pocztowego w tym przypadku jest powtórzenie czynności i doręczenie następnego awizo informującego tym razem, iż adresowaną do nas przesyłkę możemy odebrać w terminie następnym 7 dni, czyli do 17 września włącznie. Jeśli nie uczynimy tego zgodnie ze wskazaniem podmiotu będącego operatorem pocztowym w rozumieniu Ustawy Prawo pocztowe (obecnie jest nim Poczta Polska) – pismo stanie się skuteczne z upływem 17 września. „Skuteczne” oznacza w tym wypadku, że sąd, przyjmując pewną fikcję prawną, uzna nieodebrane pismo za doręczone. Dzięki tej zasadzie sąd przyjmuje, że zostaliśmy poinformowani o tym, iż np. jesteśmy pozwani przez swojego kontrahenta, a więc „wiemy” o fakcie zaistnienia sprawy sądowej wymierzonej przeciwko nam przed sądem, skutkiem czego jesteśmy w stanie podjąć się obrony swoich praw np. sporządzając samodzielnie odpowiedź na pozew, czy też zgłaszając się do adwokata, czy radcy prawnego po fachową pomoc w tym zakresie.

Kurator sądowy

Przyjmuje się, iż osobą zainteresowaną w postępowaniu cywilnym jest powód, w którego interesie jest rozpoznanie sprawy przez sąd, dlatego stara się o ustanowienie kuratora, aby sprawa mogła nabrać biegu. Kuratora ustanawia przewodniczący albo referendarz sądowy. W sprawach dotyczących roszczeń alimentacyjnych, a także w sprawach o ustalenie pochodzenia dziecka i o związane z tym roszczenia, przewodniczący lub referendarz przeprowadzi docho-

dzenie, mające na celu ustalenie miejsca zamieszkania lub pobytu pozwanego. Jeżeli dochodzenie okaże się nieskuteczne, a co za tym idzie lokalizacja pozwanego nie zostanie ustalona w sposób umożliwiający doręczenie mu pozwu, zostaje ustalony kurator. W bieżącym przypadku – doręczenie uważa się za skuteczne w momencie, w którym doręczono pismo kuratorowi. Sąd może jednak uzależnić skuteczność doręczenia od upływu oznaczonego terminu, od chwili wywieszenia obwieszczenia w budynku sądowym. Nadto należy zauważyć, iż uzależnienie skuteczności doręczenia od upływu oznaczonego terminu posiada rację bytu jedynie w przypadku pierwszego doręczenia pisma kuratorowi. Uzależnienie skuteczności doręczenia od upływu oznaczonego terminu może się odnosić tylko do ogłoszenia w budynku sądowym. Nie ma tutaj zatem najmniejszego znaczenia data ogłoszenia w lokalu wójta (burmistrza, prezydenta miasta), czy też w prasie (jak ma to miejsce w sprawach tzw. większej wagi) (Weitz 2016). Zgodnie z art. 147 k.p.c. – w sytuacji, w której okazałoby się, że ustanowienie kuratora sądowego nie było uzasadnione, sąd zarządza doręczenie pisma w sposób właściwy. Strona zainteresowana może również złożyć wniosek o zniesienie postępowania przeprowadzonego z udziałem kuratora lub po wywieszeniu pisma w budynku sądowym. Co warto dodać – na podstawie odesłania z art. 146 k.p.c. – do kuratora stosuje się art. 69 § 3 k.p.c., który upoważnia go do podejmowania wszystkich czynności łączących się ze sprawą, co za tym idzie – sprawa może zostać całkowicie przez sąd przeprowadzona, łącznie z wydaniem prawomocnego orzeczenia, mimo nieobecności na niej pozwanego.

Bibliografia

1. Bodio J., (2018) *Art. 131* [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-729, System Informacji Prawnej LEX.
2. <http://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/703423,niebezpieczna-fikcja-awizo-w-skrzynce-pocztowej-jest-doreczeniem-pisma-sadowego.html> [29.08.2018].
3. <http://www.gazetaprawna.pl/encyklopedia/prawo/hasla/332760,doreczenie.html> [29.08.2018].
4. <https://dsklegal.pl/artykuly/doreczanie-pism-na-gruncie-kpc/> [29.08.2018].
5. <https://kancelariabugajski.pl/zmiany-w-kpc-od-1-lipca-2016-r-doreczenia-elektroniczne/> [29.08.2018].
6. <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-co-oznacza-skuteczne-doreczenie> [29.08.2018].
7. <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-skuteczne-doreczenie-w-postepowaniu-cywilnym> [29.08.2018].
8. <https://sjp.pwn.pl/sjp/osobiscie;2496544.html> [29.08.2018].
9. <https://sjp.pwn.pl/slowniki/dor%C4%99czy%C4%87.html> [29.08.2018].
10. Postanowienie SN z dnia 8 września 1993 r., sygn. akt III CRN 30/93.
11. Postanowienie SN z dnia 25 września 2014 r., sygn. akt II CZ 46/14.
12. Uchwała SN z dnia 16 lutego 2017 r., sygn. III CZP 105/16.
13. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.).
14. Weitz K., (2016) *Art. 144* [w:] Ereciński T., (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Tom I. Postępowanie rozpoznawcze, wyd. V., Wolters Kluwer, System Informacji Prawnej LEX.
15. Wyrok SA w Lublinie z dnia 2 kwietnia 2015 r., sygn. akt I ACa 849/14.